

**КЫРГЫЗ-ТҮРК “МАНАС” УНИВЕРСИТЕТИ
КООМДУК ИЛИМДЕР ИНСТИТУТУ
ТҮРКОЛОГИЯ БАГЫТЫ**

**ТҮРК ЖАНА КОРЕЙ ТИЛДЕРИНДЕГИ ТУУГАНДЫК
ТЕРМИНДЕР : ЛИНГВОМАДАНИЙ АНАЛИЗ
(КЫРГЫЗ, ТҮРК ЖАНА КОРЕЙ ТИЛДЕРИНИН
МАТЕРИАЛДАРЫ БОЮНЧА)**

МАГИСТРДИК ДИССЕРТАЦИЯ

Сола ПАРК

**Илимий жетекчи
доц.м.а.док. Нурдин УСЕЕВ**

БИШКЕК – 2017

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	: Сола ПАРК
Университет	: Кыргыз-Түрк “Манас” университети
Багыты	: Түркология
Иштин даражасы	: Магистрдик диссертация
Беттердин саны	: X VIII+87
Бүтүргөн жылы	: 21/06/2017
Илимий жетекчиси	: доц.м.а.док. Нурдин УСЕЕВ

Түрк жана корей тилдериндеги туугандык терминдер : лингвомаданий анализ (кыргыз, түрк жана корей тилдеринин материалдары боюнча)

Бүгүнкү күндө корей тилинин теги так аныкта элек. Корей тили алтай тилинин тайпасына кирген тилби же андай эмеспи деген суроо ачык бойдон калууда. Дүйнөдө бири-бирине 100% окшош тил жок болгондуктан тилдин тегин изилдөө кыйындыкка турат. Тилди бир гана тил илими жагынан эмес, эскиден сакталып келе жаткан маданият же тарых жагынан дагы караш керек.

Бул диссертациялык иште кыргыз, түрк жана корей тилдериндеги туугандык терминдер лингвомаданий жана синтаксистик жагынан изилденди. Адам төрөлгөндөн кийин наристе курагында биринчиден туугандык терминдерди үйрөнө баштайт. *Ana, ama* ж.б. сөздөрдү билип алгандан кийин калган башка керектүү сөздөрдү окуй баштайт. Бала эң биринчи айткан сөз туугандык (үй-бүлөлүк) терминдер болгон үчүн образ кичине өзгөрүп калса дагы, мааниси чоң. Байыркы мезгилдерден бери тууган-туушкандык жана үй-бүлөлүк терминдер турмуш-тиричилик, тарых, маданият менен тыгыз байланышта өнүгүп келген. Мында түрк элдери бир уруудан болгондуктан бүткүл түрк элдерди киргизбей, кыргыз, түрк жана корей элдеринин туугандык терминдерин камтылды.

Диссертациялык иш киришүүдөн, үч бөлүмдөн, кортундудан жана колдонулган адабияттардын тизмесинен турат. Илимий иштин биринчи бөлүмүндө туугандык терминдер лингвомаданий изилдөөгө алынды. Алар тууралуу теориялык негиздер жөнүндө маалымат берилди. Илимий иштин экинчи бөлүмү кыргыз, түрк жана корей тилдериндеги туугандык терминдердин түшүнүктөр деп аталып кыргыз, түрк жана корей тилдеринде көп колдонулган туугандык терминдерди топторго бөлүштүрүлүп, мааниси берилди. Илимий иштин үчүнчү бөлүмдө кыргыз, түрк жана корей тилдеринин туугандык терминдеринин синтаксистик түзүлүшү жана лингвомаданий өзгөчөлүктөрү изилденди. Кортундуда туугандык терминдер аркылуу кыргыз,

түрк жана корей элдери маданият жактан кандай байланыштар, өзгөчөлүктөр бар экенин жөнүндө жалпы жыйынтык чыгарылды.

Багыттоочу сөздөр: лингвомаданият, кыргыз, түрк, корей эли, корей тили, тууган-туушкандык терминдер

ÖZ

Yazar	: Sola PARK
Üniversite	: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı	: Türkoloji
Tezin Niteliği	: Yüksek lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: X VIII+87
Mezuniyet Tarihi	: 21/06/2017
Tez Danışmanı	: Yar.Doç.Dr. Nurdin USEEV

Türk Dillerindeki ve Korecedeki Akrabalık Terimleri : (Kırgızca, Türkçe ve Korece Kaynaklara Göre) Kültürel-Dilbilimsel Analiz

Günümüzde Kore dilinin ortaya çıkış kaynağını gösteren kesin bilgiler bulunmamaktadır. Kore dilinin Altay Dil grubuna ait olup olmadığını araştırmak amacıyla bu konuyu tezinin konusu olarak ele aldık. Dünyada yüzde yüz birbirine benzeyen diller yoktur. Dillerin kökünü araştırmak için sadece dili araştırmak yeterli olmadığından dolayı o dili konuşan halkın tarihini, kültürünü de araştırmakla amacımıza ulaşabiliriz.

Tezde Kırgız, Türk ve Kore Dillerindeki akraba adları kültürel-dilbilimsel ve sözdizimi açısından araştırılmıştır. İnsan doğduğundan büyümeye başladığında ilk olarak akraba adlarını öğrenmeye başlamaktadır. *Anne, baba* gibi sözleri öğrendikten sonra başka sözleri öğrenmeye devam eder. Bebek ilk olarak akraba adlarını (aile) öğrendiğinden bu sözler başka sözleri öğrenmesine yol açar. Eski çağlardan beri milletin akraba adları o halkın güncel hayatı, tarihi ve kültürüyle sınıksız bağlantıdadır.

Tezde tüm Türk akraba topluluklarının akrabalık terimleri araştırmadık. Fakat Türk soylu halklardan olan Kırgızların ve Türklerin akraba adları araştırma konusu olmuştur. Kırgız, Türk ve Kore halkının akraba adları elimizdeki tezde geniş olarak incelenmiştir.

Tez giriş, üç bölüm, sonuç ve kaynaklardan oluşmaktadır. İlk bölümde akraba adları kültürel-dilbilimsel alanda incelenmiştir. İkinci bölümde ise Kırgız, Türk ve Kore dillerindeki akraba adları gruplara ayrılıp açıklamalar yapılmıştır. Üçüncü bölümde ise Kırgız, Türk ve Kore dillerinin akraba adlarına sözdizimi ve kültürel-dilbilimsel açıdan analiz yapılmıştır.

Sonuç bölümünde ise akraba adları aracılığıyla Kırgız, Türk ve Kore halkının kültüründeki benzerlikler tespit edilip farklılıklar gösterilmiştir.

Anahtar kelimeler: Kültürel-Dilbilimsel, Türk, Kırgız, Kore Dili, sözdizimi, akraba adları, Altay Dil Grubu

АБСТРАКТ

Автор : Сола ПАРК
Университет : Кыргызско-Турецкий университет “Манас”
Направление : Тюркология
Тип диссертация : Магистрская диссертация
Количество страниц : X VIII+87
Год окончания : 21/06/2017
Научный руководитель : и.о.доц.др. Нурдин Усеев

**Термины родства в корейском и тюркских языках :
лингвокультурологический анализ (по материалам кыргызского,
турецкого, и корейского языков)**

На сегодняшний день истоки корейского языка всё ещё точно не определены. Стоит вопрос причастности корейского языка к семейству алтайских языков. Так как в мире не имеются на 100% схожих языков, есть ряд сложностей определения истоков языка. При изучении языка нельзя ограничиваться лишь науками изучающие языки, но также надо смотреть со стороны истории и культуры.

В данной диссертационной работе была исследована связь корейских и тюркских родственных терминов с лингвокультурологической и синтаксической стороны. Человек с ранних лет узнает родственные термины. После того как он узнал такие слова как- мама, папа и др. начинает изучать другие нужные слова.

Так как первые произношенные слова ребенка являются терминами родства впоследствии если даже образ изменится, основная суть останется. С древних времён родственные термины взаимосвязанно развиваются с бытом, историей и культурой. Здесь, так как все тюркские народы из одного рода за основу исследования взяли не все тюркские языки, а именно рассматривали родственные термины кыргызского и корейского языков, также местами использовали турецкий язык.

Данная диссертационная работа состоит из введения, трех частей, заключения и из списка литературы. В первой части научной работы родственные термины были лингвокультурологически проанализированы и дана информация о теоритических основах. Во второй части термины родства кыргызского, турецкого и корейского языков были разделены на группы и растолкованы. В третьей части научной работы была исследована синтаксическая структура и лингвокультурологические особенности родственных терминов в вышеуказанных языках. В заключении посредством

родственных терминов попыталась доказать взаимосвязь и найти особенности кыргызской, турецкой и корейских культур.

Направляющие слова: лингвокультурология, кыргызский, турецкий, корейский народ, корейский язык, термины родства.

ABSTRACT

Author : Sola Park
University : Kyrgyz-Turkish Manas University
Department : Turkology
Type of thesis : Master degree Thesis
Number of Pages : X VIII+87
Graduation Date : 21/06/2017
Supervisor : Asst. Prof. Nurdin Useev

The Study of Kinship Terminology in Turkish and Korean languages : An Analysis of Cultural Linguistics (Kyrgyz, Turkish and korean)

Today, the origin of Korean language is not definitely found. We are always curious about whether Korean language belongs to Altaic languages. Since a long ago, kinship terms and family titles have been developed in close relations with life, history and culture. There is no perfectly same language all over the world. Therefore, there is a need to examine, from a linguistic perspective and based on the ties with culture or history, which has been passed down from old times.

This paper studied kinship terms in Kyrgyz language, Turkish language and Korean language, from a linguistic and cultural, and syntactic perspective. Humans first learn kinship terms after they are born. Starting with the words, ‘father’ and ‘mother’, we begin to acquire necessary words. Kinship terms belong to the language that children first learn. For this reason, kinship terms are highly significant, even though the forms of language are changed. Since Turk countries are from one root, this study is based on the kinship terms in Kyrgystan and Korea rather than including all the Turk countries, and Turkish language was included in the study when needed.

This paper is composed of introduction, three parts, conclusion and references. The first part is about kinship terms and the definition of study on languages and cultures. The second part is titled as a definition of kinship terms in Kyrgyz language, Turkish language and Korean language, and frequently-used kinship terms in Kyrgyz language, Turkish language and Korean language were classified into three forms. In the third part, characteristics of kinship terms in Kyrgyz language, Turkish language and Korean language were studied from a syntactic, and linguistic and cultural point of view. Conclusion presents the relations between kinship terms and Kyrgyz, Turkish and Korean cultures.

Keywords: Analysis of Cultural Linguistics, Turkish, Kyrgyz, Korean, Kinship Terminology, Altaic languages